

Evenimente de referință în viața culturală evreo-română

Două lansări prestigioase

Prefațate de dr. ing. José Blum, șeful Sectorului F.C.E.R. Cultură, Știință, Artă, cele două lansări au fost moderate de președintele F.C.E.R., dr. Aurel Vainer, care, cu știința/arta de a fi om de spirit, a dăruit filmului lansărilor neconvenționalismul, flexibilitatea, gluma cu miez atât de necesare în fața unor cărți cu subiect grav: filosofia și etica iudaică.

Au fost și clipe de amintire. Au fost evocate mari personalități ale vieții evreiești din România, moderatori ai acestor matinee: Șef Rabinul Rosen z.l., acad. Nicolae Cajal z.l. Dr. Aurel Vainer a evidențiat, de asemenea, înzestrările de moderator ale mentorului său, av. Iulian Sorin, fost președinte interimar al Federației. La propunerea inginerului Baruch Tercatin, a fost păstrat un moment de reculegere în memoria doctorului Alexandru Șafran z.l., de curând plecat la cele veșnice, cărui autorul i-a și dedicat tălmăcirea și comentariile *Cărții Rut*. A fost un crochiu de portret Marele Rabin Menachem Hacohen, „desenat” de moderator: ● vigurozitate intelectuală și fizică ● continuator de dinastie rabinică ● vocația studiului cu rezultate strălucite ● calitățile de om politic, păstor spiritual, manager, orator ● altruismul ● vocația scriitoricească ● cultul familiei. A fost o succintă definiție a virtuților estetice ale cărții: logică și structurare impresionantă, un prinos de recunoștință față de autor pentru susținerea în greua răspundere asumată - aceea de conducător spiritual al obștii evreilor români.

Redactorul cărții, prof. Sandu Singer, a vorbit despre: ● norocul de a avea drept îndrumător spiritual al comunității noastre un continuator de talia unor Niemirower, Moses Rosen, Alexandru Șafran ● colecția „Iudaica” a Hasefer-ului, inițiată de eminentul cărturar Zigu Ornea z.l. ● umanismul filosofiei iudaice ● cuprinsul cărții: viața evreului (temă și ritual) de la venirea în lume până la plecarea ● mulțumirile convenite traducătoarei, dr. Rodica Amel, tehnoredactorului Gh. Chiru, operatorului Marius Geller. În calitate de consultant științific al traducerii în română, ing. Baruch Tercatin a subliniat unitatea credinței iudaice indiferent de rit (aşkenaz, nuhâm sfarad, sfarad). Au fost

evidențiate: ● necesitatea mai bune cunoașteri a iudaismului, „cultură sacră” (dr. Rodica Amel) ● actualitatea unor postulate desprinse din prezentarea făcută de redactorul cărții: „cultul fără cultură duce la fundamentalism și cultura fără cult - la aroganță” (general Mihai Ionescu) ● răspândirea învățării iudaice - o *mitva* (președintele C.E.B., ing. Osy Lazăr).

Cuvântul de mulțumire al Marelui Rabin Menachem Hacohen s-a constituit într-o subtilă și substanțială lecție de iudaism: ● o carte este un copil al creatorului ei ● încrederea pe care

- Sinteza a iudaismului
- Învățătură străveche și modernă
- Un îndemn la deschiderea către oameni

Dumnezeu i-a acordat-o lui Moșe când i-a dat Tora ● uneori, a prelucra e mai greu decât a crea ● simplitatea și concizia - cheia succesului unei cărți ● luciditatea și umorul în judecarea raportului autor-lector, aspect-valoare ● a fi om - strădania noastră primordială.

*

Cel de-al doilea moment al manifestării a fost lansarea lucrării „Cartea Rut”, realizată de ing. Baruch Tercatin, pe care Marele Rabin Menachem Hacohen a caracterizat-o drept una dintre cele mai importante cărți din cele 24 ale *Tanahului*. Faptele lui Rut, a subliniat Marele Rabin, ilustrează limpede ideea că putem fi evrei numai dacă suntem oameni. În acest sens, trebuie să apreciem strădaniile inginerului Baruch Tercatin, care s-a aplecat cu atenție și talent asupra acestui episod important din viața evreilor.

În cuvântul său, dr. Aurel Vainer a prezentat-o mai întâi pe Iulia Deleanu, redactorul „Cărții Rut”, afirmând că este un produs al evreimii române, aplecat spre muncă, exemplificat și prin felul în care s-a înhamat la realizarea, împreună cu autorul, a lucrării care s-a lansat acum. Vorbitorul

l-a caracterizat apoi pe ing. Baruch Tercatin, care a tradus și a comentat cartea, drept un mare evreu. Deși plecat în Israel cu 50 de ani în urmă, nu și-a uitat concetățenii evrei din țara lui de baștină, fapt ilustrat prin activitatea sa de comentator al Bibliei în publicațiile de limbă română din Israel și în revista „Realitatea Evreiască”. Cu toate că meseria lui de bază este de inginer, acum preocuparea domniei-sale este studierea și diseminarea iudaismului. Născut la Iași, Baruch Tercatin nu și-a uitat rădăcinile sale ancestrale de evreu român și, prin lucrările sale, oferă cititorilor adevărate perle de iudaism. „Cartea Rut” - a subliniat moderatorul - se referă la preocuparea lui Dumnezeu față de continuitatea poporului ales, o pledoarie pentru legământul dintre soț și soție și un exemplu de dăruire totală față de familia și poporul pe care și le-a ales liber. Deși străină,

cuvintele rostite de Rut către Noemi - „Poporul tău este și poporul meu, Dumnezeul tău este și Dumnezeul meu, numai moartea mă va despărți de tine” - ilustrează clar această idee. „Meghilat Rut” cuprinde și un îndemn adresat poporului evreu ca să se deschidă larg către oameni, indiferent de seminița lor, principala cerință fiind ca ei să fie oameni de omenie.

Potrivit Iuliei Deleanu, în această lucrare ing. Baruch Tercatin apare în două ipostaze: de tălmăcitor și critic literar al textului, demonstrându-și, totodată, calitățile sale de bun semantician și

de comparatist. Vorbitorul a caracterizat „Cartea Rut” ca fiind o ilustrare a Celor Zece Porunci biblice, o carte care vorbește despre binefacere, iubire și singurătate. Acțiunea se petrece în Moab. O familie evreiască se destramă, prin moartea lui Elimelech, soțul lui Noemi, și a fiilor lor, Chilion și Mahlon, soții moabitelor, presupus-trecute la iudaism, Orfa și Rut. Noemi decide să se întoarcă în Israel și își îndeamnă nurorele să revină la casa părintească. Dar pentru Rut, personalitate deosebită, iudaismul nu înseamnă ceva conjunctural, ci opțiune de viață. Sprijinind-o pe cea însingurată - soacra ei, Noemi -, Rut face o *mitva*. Fundalul general uman al cărții este că nu trebuie să lași un om singur cu nenorocirile lui.

Av. Constantin Vișinescu a apreciat în mod deosebit activitatea lui Baruch Tercatin, mai ales un aspect cărui acesta i-a acordat o mare atenție - revelația divină, a cărei esență, redată de autor este: dacă nu ajungeți la gândirea revelatoare a credinței, nu vă veți putea făuri destinul.

Av. Iulian Sorin, consilierul președintelui F.C.E.R., a vorbit despre capacitatea creatoare a Marelui Rabin Menachem Hacohen, care, în fiecare vineri seara, la templu, scrie o carte. Baruch Tercatin și-a demonstrat forța de a pătrunde în esența lucrurilor, prin faptul că este un mecena și în spiritualitate.

Președintele C.E.B., prof. ing. Osy Lazăr, i-a oferit ing. Baruch Tercatin „Diploma de Excelență” a C.E.B.

IULIA DELEANU,
EVA GALAMBOS

Felicitări
la 50 de ani
de la
aparitia
revistei
F.C.E.R.

Mulțumind tuturor celor care l-au ajutat la realizarea acestei cărți, ing. Baruch Tercatin a arătat că a dedicat „Cartea Rut” Marelui Rabin dr. Alexandru Șafran (z.l.). „Meghilat Rut” este cartea dragostei și a devotamentului, cea mai desăvârșită creație a prozei Bibliei, un adevărat poem al vieții. Ca și Marele Rabin Menachem Hacohen, ing. Baruch Tercatin a ținut să felicite redacția revistei „Realitatea Evreiască”, pe redactorul-șef Dorel Dorian și întreg colectivul redacțional, precum și conducerea F.C.E.R., pentru cei 50 de ani de presă evreiască din România de după 1948. Calitățile acestei publicații, a spus domnia-sa, sunt demonstrate de faptul că cele 50 de exemplare pe care le primește în Israel sunt pur și simplu smulse de cititori.

Consacrare la Paris

NORMAN MANEA

Premiul „Médicis étranger”, pentru romanul „Întoarcerea huliganului”

Cea mai recentă confirmare a meritelor de scriitor vine pentru Norman Manea la scurtă vreme după lansarea în librăriile Franței a traducerii romanului *Întoarcerea huliganului*. La unison cu aprecierile entuziaste din presă, juriul care decide anual Premiul „Médicis étranger” i-a acordat laurii săi, fără nici un fel de ezitare. Evenimentul este prompt consemnat și pus în lumină, la București, de săptămânalul „Observator cultural”, într-un efort remarcabil de a atenua opacitatea, de a diminua apatia sau idiosincraziile altor confrăți.

Chiar în editorialul numărului apărut la două zile după comunicarea alegerii făcute de juriul parizian, Ovidiu Șimonca își exprimă deprimarea față de tratamentul minimalizator aplicat la noi romanului *Întoarcerea huliganului*, editat de Polirom, încă

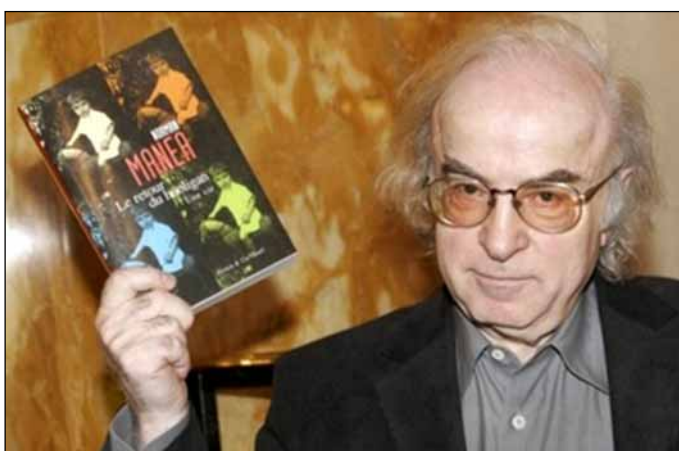
de acum câțiva ani: „Prea puțin au spus răspicat că Norman Manea e un mare prozator. În general, topurile noastre literare nu prea se uită la scriitorii din afara României. În general, dacă nu trăiești în România și nu faci parte dintr-o gașcă în stare să te susțină, e mai greu să îți se pună o coroană de premiant”. Concluzia articolului se opune ezitărilor, mai mult sau mai puțin calculate, ghidate de strategii oculte: „Norman Manea scutură, prin *Întoarcerea huliganului*, toate complacerile noastre în neantul derizoriu, în mizele meschine și lașe. E istoria unui om care vede tot, reține tot și povestește pentru a ne trezi din amotie. Un om care nu se cruță nici pe sine, care spune, prin propria istorie, istoria noastră. N-are gând de răzbunare, nu omite, nu bravează, nu povestește ciunit, nu și inventează acte de curaj sau justificări. Nu vrea să pară altceva decât este: un scriitor atent la tot și la toate, în care detaliile se transformă în rafinament, în care povara istoriei prin care a trecut a căpătat expresivitate și contur literar”.

Pe o altă pagină a revistei, redactorul-șef Carmen Mușat prelungește analiza paradoxalei situații, cu dorința expresă de a i se pune capăt: „De unde vine diferența tulburătoare de receptare și apreciere critică și cum e posibil ca un scriitor răsfățat de critica străină să fie sistematic minimalizat de unii dintre cei mai cunoscuți și influenți cronicari autohtoni? Pentru că nu se poate să nu te pună pe gânduri perseverența cu care cărțile lui Norman Manea sunt expediate din vârful buzelor de

somități locale, în vreme ce publicații prestigioase din lumea liberă se întrec în a-l promova”. Pentru că articolul e așternut la cald, sub presiunea obligației de a trimite revista la tipar, când nu mai e timp de furnizat argumente suplimentare, autoarea reproduce dintr-un interviu luat, cu câteva luni în urmă, lui Norman Manea, prilej pentru el de a sintetiza intențiile urmărite cu romanul recent premiat:

„Ceea ce am încercat, cu o formulă personală, în această «întoarcere» nu doar în biografia mea, ci și în cea a timpului și locului și mediului în care am trăit, a fost să recuperez un destin individual din mistificat simbol colectiv. Tragedia devine parte a memoriei colective doar când a devenit clișeu. Individul este anulat nu doar prin lespeda totalitară, ci și prin aceea, ulterioară, a memoriei colective. Sunt referințe critice în carte la trivializarea contemporană a tragediei, la comercializarea retorică a victimizării și la rutina melodramei în literatura dedicată abisului, în care s-a extins, în secolul al XX-lea, suferința. Conștient și împovărat de enorma cantitate de volume și filme care au tratat «experiența-limită», am evitat să reiau imaginile deja consacrate. Am numit, generic, INIȚIERE, un termen criptic-ironic, imersia protagonistului în oroare, și am scrutat, mai

curând, contradicțiile dintre «entitatea» vieții private și «identitatea» pe care ne-o propune mediul din jur. În tensiunea dintre viața interioară, *le moi profond*, cum spunea Proust, și scena socială spre care individul trimite câte unul dintre multiplele sale euri, am sperat că cititorul va descoperi nu doar tenebra suferinței necatratizate, ci și o structură literară incitantă, umor, lirism, joc, ironie, chiar și, uneori, o încă pulsantă și infantilă candoare. O incursiune, până la urmă, în acea incertitudine pe care obișnuim s-o numim «Eu», eu însumi. Un eu condamnat la exil, dar și mântuit prin exil. Exilul dinainte și după exil: intensitatea rătăcirii noastre lucide, pătimașe, îmbogățitoare. O traumă benefică, ritmată în serie de traume și treziri regeneratoare”. Această complexă mărturie de autor e de natură să incite la lectura romanului și să călăuzească pe cititor, dincolo de reacția întârziată ori glacială a cronicarilor profesioniști. (G.Ș.)

Urmare din pag. 3

în urma analizei activității conducerii Federației după un an de la alegeri; 2) Au fost aprobate propunerile de rectificare a bugetului pe 2006, Comitetului Director revenindu-i misiunea să urmărească punerea în aplicare a: ● reorganizării garajului ● introducerii unui regim strict de economii și utilități ● eficientizării fiecărui sector de activitate și reducerii cheltuielilor. 3) A fost aprobat, de principiu, proiectul Regulamentului-cadru privind alegerea organelor de conducere ale comunităților evreiești din România, urmând ca, în termen de 30 de zile, comunitățile să prezinte propuneri de îmbunătățire iar Comitetul Director să redacteze forma finală. 4) A fost adoptată varianta I de buget pe 2007, urmând ca metodologia orientativă pentru întocmirea proiectului de buget să se transmită la comunități, cu evidențierea separată a costurilor pentru F.C.E.R. și a celor pentru

Realizări
și perspective
în activitatea
Federației și
a comunităților

Noul concept de buget pentru 2007

comunități. 5) Președintele, conducerea executivă a F.C.E.R., președintele C.E.B. au primit împuternicirea să întocmească proiectul de buget 2007 pentru C.E.B. 6) Reprezentanții F.C.E.R. în conducerea Fundației „Caritatea” au fost mandatați să solicite: ● obținerea majorării substanțiale a sumelor ce se vor atribui F.C.E.R. ● transferul de proprietate, de la Fundația „Caritatea” la F.C.E.R., asupra fostei școli „Focșăneanu”. 7) Sectorul Cultură, Artă, Știință a urmat să completeze materialul privind manifestările comemorative Zilei Holocaustului în țară și R.E. să asigure publicarea. 8) A fost constatat cu satisfacție, după audierea informării făcute de directorul JOINT pentru România, Jorge Diener, că: ● JOINT vizează dezvoltarea pe termen lung a parteneriatului cu F.C.E.R. ● dorește ca acest parteneriat să rămână puternic ● acordă, în continuare, F.C.E.R. sprijin material și logistic. 9) A fost aprobată organizarea manifestărilor de Hanuca 5767, în condiții de eficiență financiară, după un program convenit cu comunitățile din țară, cu predilecție, comunități mici și obști. Pentru Hanukiada tineretului în 5767, O.T.E.R. va solicita fonduri de la JOINT. 10) C.E.B. și comunitățile din țară vor rezolva cererile de locuri de veci prevăzute în Decretul Lege 118/1999, conform legilor halahice.